

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольних робіт
з дисципліни "Міжнародний бізнес"
(електронне видання)

2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольних робіт
з дисципліни "Міжнародний бізнес"
(для студентів заочної форми навчання)
(електронне видання)

Затверджено
на засіданні кафедри
менеджменту і маркетингу
Протокол №8 від
10 січня 2024

УДК 650.01

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни "Міжнародний бізнес" (для студентів заочної форми навчання) / Я.Ю. Білоус – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. – 44 с.

Висвітлені загальні положення та вимоги до виконання контрольної роботи, її складові і структура. Наведені варіанти теоретичного та практичного завдання. Розкрито стислий зміст кожного питання. Наведений список джерел, що рекомендуються для використання.

Укладачі: Я.Ю. Білоус, доц., докт. філософії

Рецензент: Ю.І. Ключ, д.е.н., проф.

ВСТУП

Ефективне управління підприємством, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність, неможливе без оволодіння необхідним обсягом знань в сфері підприємницької діяльності національного і міжнародного масштабів, ділової етики, уміння використати позитивні ділові і застосовувати культурні фактори для забезпечення успіху підприємства і його ділової репутації в міжнародному просторі.

Менеджерам сучасних національних і міжнародних компаній все більш необхідним стає вивчення особливостей ведення бізнесу з зарубіжними партнерами, функціонування підприємств, міжнародних ринкових і фінансових механізмів, законодавства зарубіжних країн.

Тому реалізація системи економічного навчання з метою підготовки висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно працювати не тільки на внутрішньому, а й на зовнішньому ринку, передбачає викладання цілого комплексу фахових дисциплін.

Задачі оволодіння студентами певного знаннями і навичками міжнародного бізнесу вирішуються шляхом читання студентам лекцій, проведення дискусій на практичних заняттях, тестування, виконання індивідуальних завдань, розігрування економічних ситуацій, проведення ділових ігор, а також виконання студентами заочного відділення контрольної роботи.

Контрольна робота є вагомим, актуально необхідним елементом самостійної роботи студента заочної форми навчання, яка відображає глибину освоєння дисципліни. Вона виконується після ретельного вивчення літератури щодо запропонованого питання, має певну структуру, порядок виконання та захисту. Викладачі кафедри надають студентам методичну і організаційну допомогу щодо її підготовки.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета виконання контрольних робіт з дисципліни «Міжнародний бізнес» полягає в поглибленому освоєнні студентами заочної форми навчання загальних закономірностей розвитку міжнародного бізнесу, вивченні особливостей господарських операцій, у яких беруть участь суб'єкти світового господарства, визначенні шляхів входження України у світові інтеграційні процеси.

Успішне досягнення поставленої мети обумовлює рішення основних завдань:

- вивчення особливостей здійснення міжнародного бізнесу відповідно до міжнародних норм права та чинного законодавства України;
- оволодіння знаннями з особливостей діяльності МНК, оцінювання впливу МНК (ТНК) на найважливіші економічні показники країн-донорів і країн-реципієнтів.
- вивчення теоретичних основ міжнародного бізнесу в умовах глобалізації й інтернаціоналізації, розвитку різноманітних форм міжнародного бізнесу;
- Придбання практичних навичок щодо оцінки ефективності діяльності спільного підприємства як однієї з форм організації міжнародної економічної діяльності.

В результаті виконання контрольних робіт з дисципліни студент повинен:

знати: стратегії і особливості функціонування світового бізнес співтовариства; особливості організації і здійснення міжнародного співробітництва міжнародними компаніями.

вміти: аналізувати стан і тенденції розвитку міжнародного бізнес суспільства, вміти застосувати основні моделі та інструменти керівництва міжнародним підприємством в системі міжнародного бізнесу

Ефективній реалізації цілей і завдань виконання контрольної роботи підпорядкована логіка й її структура.

Контрольна робота з дисципліни «Міжнародний бізнес» побудована на основі поєднання двох теоретичних питань та виконання певного практичного завдання.

Робота містить **два теоретичних питання та практичне завдання**, номер яких визначається за номером студента в журналі академічної групи.

Зміст теоретичних питань контрольної роботи повинен містити викладення теоретичного матеріалу з запропонованого питання. Студент на підставі детального вивчення відповідної літератури повинен розкрити сутність основних понять та категорій, дослідити певні ознаки, чинники чи

тенденції того чи іншого явища, навести підходи щодо вирішення проблеми, що розглядається. Варіанти теоретичних питань наведено у розділі 3. Перше питання відповідає номеру студента у журналі академ групи, друге питання визначається як (номер студента +30). Тобто студент з порядковим номером 3 отримує питання № 3 та № 33. Студент з номером 12 отримує питання № 12 та № 42.

Виконання практичного завдання повинно містити чітко визначений алгоритм розв'язання проблеми, який є необхідною основою для проведення подальших фактичних розрахунків. Важливою частиною вирішення практичного завдання є наведення студентом висновків щодо отриманих результатів.

Варіант практичного завдання вибирається студентом за порядковим номером в журналі.

Структура контрольної роботи і послідовність її виконання:

Титульний лист.

Зміст

Вступ

1. Теоретичне питання
2. Теоретичне питання
3. Практичне завдання

Висновок

Список використаних джерел.

У вступі повинно бути викладено значимість і актуальність питань, що розглядаються в контрольній роботі. Зміст першого і другого питання контрольної роботи визначається специфікою і особливостями теоретичного питання. В цій частині повинно бути описані з літературних джерел головні підходи до проблеми, що розглядаються. Заключна частина контрольної роботи вміщує висновки, що характеризують підсумок роботи студента щодо вирішення контрольних питань. **Висновки можуть бути наведені у формі резюме з питань, що розглянуті в роботі.** В кінці контрольної роботи наводиться список використаних джерел. У списку використані джерела повинні бути наведені в алфавітному порядку.

2. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ РОБОТИ

Контрольна робота повинна бути виконана державною мовою.

Загальний обсяг не повинен перевищувати 25 сторінок тексту, враховуючи список використаної літератури.

Робота виконується на аркушах формату А4 із дотриманням полів: зліва – 3, справа – 1,5, зверху – 2, знизу – 2 см., шрифт Times New Roman 14 пт, інтервал – полуторний, нумерація сторінок у правому верхньому куті листа.

Примітки і виноски на джерела вказуються в квадратних дужках безпосередньо в тексті після їх згадки (наприклад, [2, с. 10] – посилання на літературу під номером 2).

Зброшурована контрольна робота подається студентом на кафедру не пізніше ніж за два тижня до початку екзаменаційної сесії.

Викладач протягом встановленого часу перевіряє роботу та приймає рішення щодо її допуску до захисту, про що робить відповідну позначку (ставить підпис та рецензію), після чого робота повинна бути захищена.

Захист проводиться відповідно до графіку, що розробляється заздалегідь та доводиться до відома студентів.

Захист контрольної роботи відбувається відкрито: на захисті можуть бути присутніми інші викладачі кафедри чи студенти, які мають право ставити питання до роботи.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст роботи;
- запитання викладача і присутніх до студента;
- відповіді студента на запитання;
- рішення викладача про залік роботи.

На високу оцінку заслуговують контрольні роботи, які характеризуються чіткою побудовою та логічною послідовністю викладення матеріалу; повнотою висвітлювання питань; вірністю розрахунку практичного завдання; конкретність викладу результатів роботи; грамотне оформлення, вправність літературної мови.

Захищена контрольна робота є обов'язковою та необхідною умовою допуску студента до підсумкового контролю (складання заліку чи іспиту, згідно з навчальним робочим планом спеціальності).

3. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС»

1. Історичний розвиток світового бізнесу

Сучасний стан міжнародного бізнесу є результатом послідовного розвитку напрямків та форм реалізації міжнародних економічних відносин. Інтенсифікація світового бізнесу починається з епохи активних географічних відкриттів та у своєму розвитку пройшов декілька історичних етапів, які мають характерні риси, особливості та межі.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12

2. Основні стратегії процесу інтернаціоналізації. Стратегії виходу на іноземні ринки.

Пасивний експорт. Постійний експорт через незалежних представників. Створення дочірніх компаній за кордоном. Організація власного виробництва за кордоном.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12

3. Сучасні тенденції розвитку світового бізнесу. Роль України в розвитку світового бізнесу. ТНК в Україні

Розвиток світового бізнесу на сучасному етапі знаходиться під впливом певних чинників, які формують певні тенденції. Так, в умовах глобалізації міжнародний бізнес характеризується наступними характерними рисами: доступність і загальність, ступінчастість розвитку, технологічна глобалізація, "фінансиризація" та ін. За час незалежності Україна стала повноправною учасницею міжнародного бізнесу. З одного боку, країна є однією з вагомих експортерів металопродукції та продукції хімічної промисловості на світовому ринку, з другого є країною – реципієнтом для багатьох ТНК.

Рекомендована література: 1, 6, 9,12, 16

4. Види світового бізнесу

При проведенні міжнародного бізнесу компанії повинні вибирати одну з різних форм господарських операцій. Роблячи вибір, їм варто уважно розглянути власні цілі й оцінити ресурси, а також умови здійснення своєї діяльності.

До сучасних форм світового бізнесу відносять: експорт-імпорт товарів та послуг; господарська діяльність за рубежом (банківські операції; оренда;

прокат; страхування; НДКР, менеджмент); інвестиційна діяльність; спільне підприємство; ТНК (МНК).

Рекомендована література: 1,4,6, 11,12

5. ТНК як різновид міжнародної компанії

Поява у світовому господарстві міжнародних корпорацій означала вихід підприємницьких структур на якісно новий рівень, визначальною рисою якого стала втрата капіталом своєї виключно національної природи. Цей процес відбувався двома шляхами: утворенням багатонаціональних корпорацій; утворенням ТНК.

Рекомендована література: 1,4, 11,12, 15

6. Типи і структура корпорацій в економічній діяльності міжнародного рівня

Корпоративний характер міжнародного бізнесу та варіативність кон'юнктурних умов, численні конкретні підприємницькі завдання зумовлюють диверсифікацію організаційних форм господарської діяльності великих компаній, які можуть як концентрувати свою діяльність у рамках певної галузі, так і функціонувати як міжгалузеві утворення. Класифікація корпорацій за типами здійснюється відповідно до ступеня усупільнення капіталів і об'єднання видів (фаз) господарської діяльності (картелі, синдикати, пули, трести, концерни, консорціуми, транснаціональні стратегічні альянси (ТСА)).

Рекомендована література: 1,4, 11,12, 15

7. Ознаки і суть ТНК

Транснаціональний характер діяльності ТНК давно перейшов економічні кордони і пов'язаний з вирішенням багатьох соціальних і політичних проблем, однак переважна більшість визначень ТНК досі має головним чином економічний характер. Узагальнення суто економічних критеріїв ТНК дає можливість виділити параметри їх вимірювання, критерії оцінки. ТНК можна об'єднати у дві групи: групи кількісних та якісних характеристик.

Рекомендована література: 4, 11,12, 14, 15

8. Організаційні форми міжнародного підприємництва

Розмаїття видів підприємницьких структур, які функціонують у світовому ринковому середовищі, є виявом відмінностей організаційних форм підприємництва. Ці форми прийнято поділяти на дві групи: приватні та громадські. До першої групи відносять індивідуальних підприємців і товариства (партнерства), до другої - корпорації.

Рекомендована література: 6, 11,12, 13,14

9. Сутність та умови використання трансфертних цін в міжнародному бізнесі

Трансфертні ціни відіграють важливу роль у економічному механізмі ТНК і глобальній економіці в цілому. Це зумовлено передусім тим, що значну (майже половину) частку глобального експорту становить внутрішній оборот ТНК між філіями в різних країнах. Внутрішній оборот ТНК опосередковується внутрішньокорпоративними цінами, які мають назву "трансфертні".

Рекомендована література: 1,4, 11,12, 15

10. Мотиви здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Міжнародний бізнес базується на можливості одержання вигод саме з переваг міжкраїнних ділових операцій, тобто з того факту, що продажі даного товару в іншій країні, чи налагодження фірмою однієї країни виробництва в іншій країні, чи надання послуг спільно фірмами двох країн – третьої і т.д. забезпечують залученими у бізнес сторонам більше переваг, ніж вони б мали, ведучи справу тільки у своїх країнах. До основних мотивів здійснення зовнішньоекономічної діяльності відносять: розширення ринку збуту продукції, послуг, капіталу, робочої сили; придбання нових джерел ресурсів; здійснення диверсифікованості виробництва.

Рекомендована література: 1,4, 9, 11,12

11. Форми і види міжнародної торгівлі

Сутність міжнародної торгівельних операцій полягає в міжнародному обміні (торгівлі) продукцією в матеріально-речовій формі. До зовнішньоторговельних операцій відносять експортно-імпортні, реекспортні та реімпортні операції, операції зустрічної торгівлі. В світовій

практиці використовуються також спеціальні форми міжнародної торгівлі товарами в матеріально - речовій формі: торги, аукціони, біржі.

Рекомендована література: 1,6, 11,12, 14

12. Основні види світового бізнесу, характеристика їх переваг та недоліків

Кожна компанія і кожна галузь характеризуються наявністю різних умов конкурентного середовища, що можуть варіювати від країни до країни. У результаті цього деякі фірми можуть виявити більше здібностей у справі використання переваг закордонного середовища, чим інші. Різноманіття видів міжнародного бізнесу (промисловий, торговий, фінансовий, транспортно-комунікативний) дозволяє реалізовувати конкурентні переваги тих чи інших суб'єктів міжнародного бізнесу майже у всіх видах діяльності.

Рекомендована література: 1,6, 11,12, 14

13. Фактори, що впливають на розвиток світового бізнесу

Міжнародний бізнес є динамічним середовищем, що знаходиться під впливом певних чинників, які формують його сучасний стан та визначають тенденції розвитку. До основних чинників, що впливають на розвиток світового бізнесу відносять: розширення технологічних і географічних границь, досягнення в інституціональній області, розвиток конкуренції в глобальному масштабі та ін.

Рекомендована література: 1,11,12, 14, 16, 18

14. Протокольні аспекти ведення переговорів. Офіційні візити делегацій

Сучасний діловий протокол побудований на основах раціональних звичаях практики ділового спілкування. Підтримка загальноприйнятих норм протоколу – це перша істотна ознака готовності партнера вести справу. При проведенні переговорів всі сторони повинні дотримуватись принципів чесної та справедливої ділової практики на умовах збереження прав іншої сторони.

Рекомендована література: 4,5,6, 11,18

15. Етика діяльності і соціальної відповідальності міжнародних підприємств

При здійсненні міжнародних економічних операцій одним із ключових питань є виконання контрактних зобов'язань згідно з нормами міжнародного права, етики та соціальної відповідальності сторін. Міжнародна ділова етика формується в рамках встановленої ділової практики, яка базується на наступних принципах: принцип "міжнародної ввічливості", принцип ввічливого нейтралітету, ввічливого виключення

Рекомендована література: 4,5,6, 11,18

16. Ділові стратегії. Загальна характеристика стратегії

Стратегія підприємства визначає довгострокове якісне визначене направлення розвитку підприємства, щодо сфери, засобів та форм її діяльності, системи внутрішньовиробничих відносин. Ділова стратегія (бізнес - стратегія) розробляється на рівні господарчого підрозділу та спрямована на забезпечення конкурентних переваг підприємства. До основних ділових стратегій підприємства відносять: лідерство у витратах; диференціація продукції; фокусування (концентрація).

Рекомендована література: 2,4,6, 8,16

17. Функціональні стратегії підприємств при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності

Функціональні стратегії розробляються функціональними відділами та службами підприємства на підставі корпоративної та ділової стратегії. Це стратегії маркетингу, фінансова, виробнича та ін. Метою функціональної стратегії є розподіл ресурсів відділу, пошук ефективного функціонування підрозділу в рамках загальної стратегії.

Рекомендована література: 2,4,6, 8,16

18. Особливості стратегічного менеджменту ТНК

Значні зміни в характері конкуренції, яка набуває рис глобальної конкуренції, мають вирішальну роль на процес стратегічного управління підприємств – суб'єктів міжнародного бізнесу. При цьому все більшого значення набуває трансфертне ціноутворення, за якого ціна продажу між головною компанією та філіями компанії в різних країнах встановлюється, виходячи з потреб управління грошовими потоками між підрозділами ТНК та мінімізації податків. Стратегія ТНК формується також з урахуванням

очікуваної динаміки відсоткових ставок на різних національних ринках, курсів валют, умов кредитування та фінансування експортних операцій у кожній країні, де розміщені підрозділи ТНК.

Рекомендована література: 2,4,6, 8,15,16

19. Сутність і класифікація маркетингових стратегій підприємств – суб'єктів міжнародного бізнесу

Маркетингові стратегії підприємств – суб'єктів міжнародного бізнесу є складовою корпоративного стратегічного менеджменту і передбачають забезпечення механізму узгодження цілей міжнародної експансії підприємства та її потенціалу і ресурсних можливостей. При формування маркетингової стратегії важливо чітко ідентифікувати її вхідні та вихідні елементи. До вхідних елементів відносять чинники, які обумовлюють вироблення маркетингової стратегії, ключовими з них є детермінанти маркетингового середовища і корпоративна місія та цілі підприємства.

Рекомендована література: 2,4,6, 8,15,16

20. Міжнародний життєвий цикл товару та його вплив на маркетингові стратегії ТНК

Детермінантою зміщення акцентів у комплексі маркетингу (наприклад, з товарної на користь цінової чи дистрибуційної політики) поряд з іншими чинниками є тип побудови життєвого циклу товару в міжнародному масштабі. Існують певні відмінності у стадіях життєвого циклу товару (ЖЦТ) для внутрішніх і міжнародних ринків. Якщо на внутрішньому ринку товар традиційно проходить чотири стадії життєвого циклу (проникнення товару на ринок, зростання, насичення і спад), то в міжнародному масштабі класичним є проходження певних стадій життєвого циклу на внутрішньому ринку, а потім на зовнішніх ринках.

Рекомендована література: 4,6, 8,14,15,16

21. ТНК в економіці економічно розвинутих країн

Друга половина 90-х років характеризувалася істотним посиленням впливу прямих іноземних інвестицій ТНК на економіку промислово розвинутих країн. При цьому спостерігалася певна диференціація в інвестиційній діяльності країн і регіонів. США стали своєрідним центром залучення прямих іноземних інвестицій. В економіку цієї країни спрямовується майже половина всіх увезених в країни ОЕСР інвестицій. Це свідчить як про посилення інвестиційної привабливості США, так і про очікування стабільного зростання американської економіки. Водночас

позитивні тенденції в американській економіці супроводжуються і негативними аспектами: зростанням негативного сальдо балансу прибутків від іноземних інвестицій, погіршенням структури торгового балансу.

Рекомендована література: 2,4,14 8,15,16

22. ТНК в економіці країн, що розвиваються

Оцінюючи в цілому роль ТНК у країнах, що розвиваються, слід зазначити, що саме завдяки діяльності ТНК відбувається активізація інтеграції цих країн у світовий економічний простір. Тенденція до розвитку постіндустріальних економік, що почала діяти в економічно розвинутих країнах з початку ХХІ ст., підсилить цю роль ТНК, оскільки саме вони є найкращими агентами передачі індустріального розвитку.

Рекомендована література: 2,4,6, 14,15,16

23. ТНК і міжнародний бізнес в Україні

Розвинуті країни світу пильно стежать за процесами, що відбуваються у країнах СНД і в Україні зокрема. Трансформація економік пострадянських країн, утворення нових геополітичних об'єднань на теренах СНД спонукають їх до вкладання капіталу в ключові сфери економіки цих країн у разі сприятливої ситуації.

Рекомендована література: 4,6, 9,14,15,16

24. Організаційна структура ТНК

Вибір структури управління ТНК залежить від певних факторів. В основі формування структури управління компанії - необхідність розробки моделі, яка дає можливість максимізувати ефективність управлінської функції та діяльності компанії в цілому. Найважливішими аспектами, що беруться до уваги при розробці організаційної структури менеджменту ТНК, є: рівень диверсифікації діяльності компанії в різних галузях; рівень організаційно-правової та фінансово-економічної незалежності різних видів діяльності, що здійснюються в рамках ТНК.

Рекомендована література: 4,6, 9,14,15,16

25. Управління фінансовими потоками компаній в міжнародному бізнесі

Управління внутрішніми фінансовими потоками ТНК є, по суті, оперативним фінансовим менеджментом компанії або управлінням її грошовими потоками. Для цього ТНК використовують певні специфічні моделі та структури, які обираються з огляду на досягнення оптимального розміщення та управління фінансовими ресурсами у глобальному масштабі (децентралізований фінансовий менеджмент, централізований депозитарій, корпоративний багатосторонній кліринг, застосування внутрішньокорпоративного банку).

Рекомендована література: 4,6, 9,14,15,16

26. Міжнародна торгівля і закордонні прямі інвестиції

Розвиток міжнародної торгівлі та залучення закордонних прямих інвестицій це два взаємодоповнюючих та взаємозалежних процеси в міжнародному бізнесі. Рух виробничих факторів за рубіж через прямі інвестиції стимулює зовнішню торгівлю, оскільки вимагає постачань: - комплектуючих деталей; - додаткової продукції, - устаткування для дочірніх фірм.

Рекомендована література: 4,6, 9,14,15,16

27. Особливості культурного середовища міжнародного бізнесу

Складні завдання, які постали перед вітчизняними підприємствами в контексті реалізації стратегічного курсу на європейську інтеграцію, вимагають невідкладної розробки та втілення в життя ефективної моделі розвитку культури експортоорієнтованих підприємств, яка повинна, з одного боку, орієнтуватись на світові норми та традиції, а з іншого, - забезпечувати реалізацію внутрішніх, національних цінностей та інтересів. Культура є однією з основ глобалізації економічних процесів. Гармонізація моделей культури суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, сприяє ефективній коопераційній інтеграції в межах міжнародного поділу праці.

Рекомендована література: 6, 8,9,14,15,16

28. Правове і політичне середовище ведення міжнародного бізнесу

Одним з факторів зовнішнього середовища, що роблять вплив на діяльність компанії, є правова система. До найважливіших сфер правового впливу відносяться: комерційне, або договірне – захист патентів, торгових знаків і авторських прав; стандартні форми бухгалтерського обліку; загальноправове середовище – закон про охорону навколишнього середовища, санітарно-гігієнічні норми і правила техніки безпеки;

створення нового бізнесу, трудове законодавство, антитрестовське законодавство і закони про картелі; ціноутворення; оподаткування.

Рекомендована література: 6, 8,9,14,15,16

29. Кредитна система Великобританії

Кредитна система Великобританії – одна з найрозвиненіших у світі. Для неї характерний високий рівень поділу праці між різними фінансовими інститутами, всебічна розгалуженість і велика кількість різних типів фінансово-банківських інститутів. Усі фінансово-кредитні інститути Великобританії поділяються на дві групи: банківський і небанківський сектор.

Рекомендована література: 4,6, 9, 15,16,18

30. Кредитна система Японії

Сьогодні кредитна система Японії – одна із найсильніших і найбільш розвинутих не тільки в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, але і в усьому світі. Зростає кількість японських банків, які входять до складу провідних банківських установ світу. За формою власності кредитна система Японії складається з приватних, державних і кооперативних інститутів. За характером їх функцій вони поділяються на емісійні, комерційні банки та спеціальні фінансово-кредитні інститути.

Рекомендована література: 4,6, 9,14,15,16

31. Організаційно-правові форми бізнесу різних країн світу: Фінляндія, Франція, Швеція, Японія

Різноманітність форм власності зумовлює існування різних організаційно-правових форм бізнесу, що безпосередньо впливає на порядок реєстрації та господарську діяльність підприємств.

Усі підприємства Фінляндії за правовим статусом можна поділити на одноосібні підприємства та об'єднання підприємців; тут також поширені: повні товариства, командитні товариства, кооперативи та страхові товариства. У Франції найбільш поширеними формами підприємницької діяльності виступають акціонерні товариства та товариства з обмеженою відповідальністю, також розповсюджена діяльність державних та кооперативних підприємств. Господарська діяльність в Швеції здійснюється в наступних основних юридичних формах: приватна фірма, просте товариство, повне товариство, акціонерне товариство, економічне об'єднання. В Японії більшість великих компаній традиційно застосовують акціонерну форму господарювання.

Рекомендована література: 4,6, 9,14,15,16

32. Кредитна система США

Кредитна система США складається з наступних основних елементів: банківської системи (Федеральна резервна система; комерційні банки; інвестиційні банки; ощадні банки; позиково-ощадні асоціації) і небанківських кредитних інститутів: поштових ощадних кас; фінансових компаній; кредитних кооперативів; страхових компаній; пенсійних фондів; фондів соціального страхування; товариств взаємного кредиту; інститутів страхування депозитів.

Рекомендована література: 4,6, 9,14,15,16

33. Організаційно-правові форми бізнесу різних країн світу: Великобританія, Італія, Німеччина, США

Різноманітність форм власності зумовлює існування різних організаційно-правових форм бізнесу, що безпосередньо впливає на порядок реєстрації та господарську діяльність підприємств.

Усі типи підприємств відіграють значну роль в економіці кожної країни, а їх тісне співіснування забезпечує гнучкість механізму функціонування економіки. Серед підприємств зарубіжних країн 70-80% є приватними підприємствами (одноосібними володіннями), 20-30% припадають на партнерства (товариства, окрім акціонерних) та корпорації (акціонерні товариства).

Компанії Великобританії можна поділити на: публічні та приватні, при чому переважають компанії з обмеженою відповідальністю учасників в межах першої гарантованої ними суми та компанії з відповідальністю учасників, обмеженою номінальною сумою їх вкладів. Згідно з італійським законодавством можуть бути створені товариства з іноземною участю в наступних формах: повне товариство, командитне товариство, акціонерне товариство, акціонерно-командитне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю. Німецьке законодавство передбачає створення наступних товариств – повне (відкрите) торговельне товариство, командитне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, акціонерне товариство, а також товариств змішаного типу: командитне товариство з обмеженою відповідальністю і акціонерне командитне товариство. Акціонерне товариство (корпорація) є домінуючою формою ділового підприємства у США.

Рекомендована література: 4,6, 9,14,15,16

34. Особливості діяльності малих і середніх підприємств у різних країнах: Іспанія, Україна, США

Малий та середній бізнес є одним із найважливіших елементів економіки кожної країни, найбільш чутливим до будь-яких економічних, інколи й політичних, змін у державі. Підприємствам малого та середнього бізнесу важче вистояти у конкурентній боротьбі з іншими підприємствами, більшими за розмірами.

На сьогодні немає єдиного визначення, яке б повною мірою характеризувало поняття малий та середній бізнес. У кожній країні існує свій підхід до цього питання, що зумовлено історичними особливостями, рівнем економічного розвитку, галузевою структурою економіки, національними умовами.

В іспанській економіці переважна більшість підприємств – малі та середні. Частка малого підприємництва України у ВВП країни складає – 10-11%, а частка працюючих у загальній кількості зайнятих – лише 10%. Підприємства малого та середнього бізнесу США складають 99% всіх підприємств, та представлені невеликими магазинами, ресторанами, майстернями, підприємствами з малосерійним виробництвом.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

35. Особливості діяльності малих і середніх підприємств у різних країнах: Туреччина, Фінляндія, Японія

Малий та середній бізнес є одним із найважливіших елементів економіки кожної країни, найбільш чутливим до будь-яких економічних, інколи й політичних, змін у державі. Підприємствам малого та середнього бізнесу важче вистояти у конкурентній боротьбі з іншими підприємствами, більшими за розмірами.

Частка малих і середніх підприємств у Туреччині за оцінками експертів складає від 98% до 99%. Частка малих і середніх підприємств у виробництві промислової продукції Японії перевищує 60%, а зайнятість населення в них становить 78%.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

36. Багатосторонні інститути регулювання торговельних відносин на світовому рівні: Генеральна угода з тарифів і торгівлі, Всесвітня торговельна організація, ЮНКТАД, ЮНСІТРАЛ

Світова економіка є надзвичайно складною системою. Окрема країна, як частина світової економіки, не в змозі власними силами підтримувати позитивні тенденції, які відбуваються в світовій економіці, і навпаки, не може самостійно протистояти негативним. Тому об'єктивним було створення низки міжнародних організацій, мета яких – розвиток світової спільноти, економічне зростання та співробітництво країн світу.

Діяльність цих організацій стосується валютно-фінансових і кредитних відносин, захисту промисловості, охорони навколишнього середовища, регіонального економічного та науково-технічного співробітництва, торгівлі тощо.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

37. Особливості інфраструктури міжнародного бізнесу

Елементами інфраструктури виступають: кредитна система та комерційні банки, організаційне посередництво на товарних, фондових та валютних біржах, аукціони, ярмарки, система регулювання зайнятості населення, інформаційні технології та засоби ділової комунікації, податкова система, система страхування ризику, спеціальні рекламні та інформаційні агенства, торговельні палати, митна система, система освіти, консалтингові та аудиторські компанії тощо.

Інфраструктура не тільки організує ділові відносини та полегшує їх учасникам реалізацію інтересів, але й забезпечує спеціалізацію різних суб'єктів економіки, підвищення оперативності та ефективності їх роботи, спрощує юридичний та екологічний контроль, державне та суспільне регулювання ділової практики.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

38. Ринок іноземних валют

При здійсненні ЗЕД підприємства зіштовхуються з необхідністю обмінювати валюту однієї країни на валюту іншої. Такий обмін здійснюється на ринку іноземних валют.

Головну роль на ринку іноземних валют відіграють компанії, що займаються міжнародною торгівлею та інвестиціями.

Ринок капіталу поєднує тих, хто хоче інвестувати кошти, з тими, хто хоче ці кошти позичити. Система відносин з акумуляції та перерозподілу капіталу між країнами є міжнародним ринком капіталу, а інституційно – це сукупність кредитно-фінансових установ і фондових бірж, які надають позики та кредити іноземним позичальникам.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

39. Особливості функціонування найвідоміших бірж світу: Американські біржі

Маючи яскраво виражений міжнародний характер провідні фондові біржі функціонують у певному «національному» режимі.

В США існують такі фондові біржі: “the New York”, “Philadelphia”, “Boston”, “American”, “Chicago” тощо. Для того, щоб відкрито пропонувати свої акції на американському ринку, компанія повинна зареєструвати їх в комісії з цінних паперів і фондових бірж США. Компанія повинна також відповідати певним параметрам щодо власних розмірів та іншим вимогам.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

40. Особливості функціонування найвідоміших бірж світу: Азіатські біржі

В Японії функціонує вісім фондових бірж і головною з них є Токійська, яка є гігантом серед фондових бірж Азії. Ця біржа є високоавтоматизованим ринком, торговельна практика якого відрізняється від практики американських та європейських бірж.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

41. Особливості функціонування найвідоміших бірж світу: Європейські біржі

Маючи яскраво виражений міжнародний характер провідні фондові біржі функціонують у певному «національному» режимі.

Важливими факторами, які визначають зростання ролі європейських фондових бірж є створення єдиного інтегрованого європейського ринку цінних паперів.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

42. Світовий фінансовий ринок

Світовий фінансовий ринок виник на основі інтеграційних процесів між національними фінансовими ринками.

Головне призначення світового фінансового ринку полягає у забезпеченні перерозподілу між країнами акумульованих вільних фінансових ресурсів для сталого економічного розвитку світового господарства й одержання від цих операцій доходу. Завдяки переміщенню фінансових ресурсів стає можливим валютне, кредитне, розрахункове обслуговування міжнародної торгівлі товарами та послугами, закордонних інвестицій, урядових запозичень тощо.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

43. Конкурентоспроможність у міжнародному бізнесі

Конкурентоспроможність підприємства в міжнародному бізнесі складають його потенційні та реалізуємі можливості в господарській обіг власних та запозичених цінностей, які можуть стати конкурентними перевагами.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19, 20

44. Ризики, безпека і страхування у міжнародному бізнесі

Ризики в міжнародному бізнесі пов'язані зі станом економіки, політичною нестабільністю, діями конкурентів тощо. Безпека бізнесу охоплює правові, адміністративні, організаційно-управлінські, інженерно-технічні, виховні, спеціальні засоби. Їх комплексне використання допомагає зменшити ризик.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19, 20

45. Маркетинг у міжнародному бізнесі

Міжнародний маркетинг – це маркетингова діяльність з освоєння ринків зарубіжних країн з метою розширення та закріплення конкурентних позицій на зарубіжних ринках.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19, 20

46. Стратегії ціноутворення у міжнародному бізнесі

Міжнародна стратегія ціноутворення є важливим компонентом сукупного комплексу міжнародного маркетингу. В міжнародному бізнесі

використовується хижачке ціноутворення, мультиринкова стратегія ціноутворення, ціноутворення на основі кривої досвіду.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19, 20

47. Особливості поведження і традицій населення країн: Італії, Іспанії, Голландії, Швеції, Норвегії, Шотландії

На рубежі другого і третього тисячоріч стає більш очевидним, що людство розвивається по шляху розширення взаємозалежності різних країн, народів і їхніх культур.

Люди різних культур користуються тими самими основними поняттями основними поняттями, але вкладають у них різний зміст. Це визначає особливості їхнього поведження, що часто представляється нам ірраціональним і протилежним тому, що ми вважаємо очевидним. Поведження інших народів має свої причини. Тут існують свої характерні риси, закономірності і традиції.

Увага до культурних коренів і національних особливостей інших людей, як у суспільстві, так і в сфері бізнесу дозволить нам передбачати і дивно точно прорахувати те, як вони будуть реагувати на наші пропозиції. Наприклад, представники фірм Італії енергійні та активні на перших етапах встановлення партнерських відносин.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

48. Особливості поведження і традицій населення країн: Ірландії, Португалії, Бельгії, Угорщини, Північної Африки

З входженням економіки України у міжнародне «ринковий простір» збільшується число ділових контактів із закордонними партнерами. І це насамперед особисті контакти, а вони можуть бути повноцінними лише при знанні як основних правил, етичних норм і традицій, вироблених для ділових відносин і заснованих на дипломатичному протоколі, так і сталих у національно-культурному й етнічному відношеннях розходжень у стилях і цілях проведення переговорів. Кожен народ має свої культурні традиції, що відповідають національному характеру. При партнерських взаєминах вони мають велике значення, особливо в тому випадку, коли з'являються розбіжності.

Наприклад, стиль взаємодії в діловому світі США характеризується прагматизмом, зневагою до традицій, стислістю і силою даного партнером слова. Для американців важливі індивідуальність і права особистості. У будь-якій кризовій ситуації американцеві важливо виглядати здоровим,

енергійним і упевненим у собі. Американці не ховають свою пристрасть до грошей. Вони будуть неодмінно повідомляти вам, що скільки коштує і яку суму вони одержують у рік. Цю цифру прийнято трохи перебільшувати.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

49. Особливості поведіння і традицій населення країн: Італії, Ізраїлю, України

Незважаючи на економічну цілісність сучасного світу, стереотипи поведінки та системи цінностей, які проявляються в ході контактів між людьми, ще далеко не уніфіковані.

Кожна країна має свої традиції, норми та заборони. Ігнорування культурних особливостей та їх основних елементів може суттєво гальмувати розвиток міжнародних економічних відносин. Вплив соціально-культурного середовища на динаміку світогосподарських зв'язків здійснюється у формі сприйняття зарубіжним споживачем товару чи послуг, специфіки поведінки споживача на ринку, можливостей впливу на нього. Крім того, культурне середовище формує своєрідні норми поведінки в бізнесі.

Ми в спілкуванні не надаємо особливого значення (крім вітального потискування рук) правій чи лівій руці. Але люди, що сповідують іслам, можуть образитись, якщо гроші або подарунок їм дадуть лівою рукою, яка за їхньою релігією вважається нечистою.

Релігійний чинник впливає також на товарну структуру зовнішньої торгівлі країн. Наприклад, в Ізраїлі, необхідною умовою ввезення продуктів харчування є дозвіл спеціального релігійного комітету, який перевіряє їх на кошерність.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

50. Особливості міжнародного страхового ринку

Основні підходи до страхування в зарубіжних країнах зводяться до його ролі у різних сферах виробництва і фінансово-кредитній системі. До принципів страхування відносять: наявність майнового інтересу, гаявність ступеня довіри сторін, виплату відшкодування, суброгацію, контрибуцію, диверсифікацію.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

51. Організація ділових контактів із закордонними партнерами

Переговори з будь-яких питань проводяться в декілька етапів: підготовка до проведення, проведення переговорів, аналіз результатів. На підготовчих етапах використовуються такі інструменти, як оферта та замовлення.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

52. Особливості культурного середовища міжнародного бізнесу

У кожній країні є свої звичаї, правила, обмеження. В кожній країні в людях з дитинства формуються під впливом суспільства певні норми поведінки, цінності, переконання та погляди на світ.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

53. Специфіка визначення торгових партнерів у міжнародному бізнесі

Під час вибору торгових партнерів у міжнародному бізнесі необхідно оцінити міжнародне маркетингове середовище, яке складається з економічного, політико-правового та культурного середовища. Наступним кроком є маркетингове планування, яке ідентифікує міжнародні потенціали.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

54. Особливості визначення валютних курсів у міжнародному бізнесі

Одним з найважливіших елементів кожної валютної системи є валютний курс, який показує ціну валюти однієї країни, виражену в валюті іншої. Валютні курси поділяються на два види: фіксовані (тверді) і плаваючі (гнучкі). У міжнародних розрахунках використовуються валютні курси «спот», «свопи», форвардні курси обміну.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

55. Поняття і сутність ліцензування в міжнародному бізнесі

Ліцензування використовується країнами на визначені періоди часу за окремими товарами. Для отримання ліцензії підприємства завчасно відсилають за кордон зразки своїх товарів. Ліцензії можуть бути видані у формі генеральних або разових дозволів.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

56. Міжнародні контракти. Особливості складання міжнародних контрактів в США, Великобританії, країнах Європи, Азії, Східної Європи

У розвитку економічних зв'язків та співробітництва українських підприємців із зарубіжними партнерами важливу роль відіграє зовнішньоекономічний договір (контракт).

Зовнішньоекономічний договір (контракт) - матеріально оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності. В залежності від принципів, які кладуться в основу класифікації, контракти купівлі-продажу можна поділити за наступними видами: разові, з періодичною поставкою, з оплатою в грошовій та товарній формах (повністю чи частково), попередні, термінові.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

57. Прагнення підвищити ефективність діяльності організації

Сутність, критерії та показники ефективності управління. Організаційна ефективність: підходи до вивчення; критерії ефективності; оцінка організаційної ефективності. Продуктивність організації: поняття, фактори, що впливають на продуктивність організації; методи підвищення: підходи до визначення ефективності управління.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

58. Характеристика інформаційного забезпечення міжнародного бізнесу

Особливої ваги набуває інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Поступове проникнення процесів глобалізації у всі сфери соціального життя вимагає від України впровадження змін в механізмах економічної діяльності. Змінився спектр інформаційно-аналітичних потреб господарюючих суб'єктів. Інтеграція українського ринку у світовий обумовила виникнення нових задач та засобів їх реалізації, обумовила виникнення нових джерел, які призводять до збільшення ступеня ризику в підприємницькій діяльності при виході їх на світовий ринок.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

59. Причини і необхідність державного утручання в зовнішню торгівлю

Незалежно від вигод, одержуваних країнами від торгівлі, вона не починається доти, поки підприємства країни не зрозуміють, що існують можливості для експорту й імпорту. МТ регулюється за допомогою двох груп інструментів: 1)тарифного регулювання; 2)нетарифного регулювання.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

60. Особливості поведінки і традицій населення країн: Арабських, Англії, Франції, Німеччини

Англійський бізнесмен дотримується, перш за все, «ритуальних концепцій у поглядах на життя». Французи люблять досконало вивчити всі аспекти і наслідки пропозицій, що надійшли. Під час першого знайомства з партнером бізнесмени з арабських країн активно виражають привітність і дружелюбність. Англійці прагнуть мати справу з тими партнерами, з якими їм уже доводилося контактувати.

Рекомендована література: 1,4,6,11,12, 19

4. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ВАРІАНТ №1

Застосувавши формули основних показників міжнародної торгівлі, знайти відсутні дані:

<i>Показники</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
Експорт	118,13	105,95	100,64		101,27
Імпорт			54,68	52,13	
Торговий оборот	178,87			149,82	
Торгове сальдо		3,12			0,27
ВВП		386,93			402,64
Експортна квота	0,31		0,25		
Імпортна квота				0,13	
Темп росту експорту					
Темп приросту експорту					

ВАРІАНТ №2

Дані про показники експортних операцій країни представлені в наступній таблиці

Показники	Умовні позначення	Базисний рік	Звітний рік
Валютний виторг за реалізовану експортну продукцію, млрд.грн.	BE	28,6	31,4
Внутрішня вартість експортної продукції, млрд.грн.	CE	26,4	29,9
Середні залишки оборотних коштів для виробництва експортної продукції, млрд.грн.	3CE	2,4	2,7

Необхідно обчислити:

- 1) коефіцієнт віддачі коштів, вкладених в експортну продукцію;
- 2) бюджетну ефективність експорту;
- 3) оборотність коштів, вкладених в експорт.

ВАРІАНТ №3

У таблиці показані виробничі можливості Німеччини та Італії до встановлення зовнішньоторговельних відносин.

ПРОДУКТ	ВИРОБНИЦТВО (ОДИНИЦЬ В ДЕНЬ)	
	НІМЕЧЧИНА	ІТАЛІЯ
ТЕЛЕВІЗОРИ (ШТ.)	8	6
СИР (КГ)	40	20

З наведених даних випливає, що:

- а) Німеччини вигідно спеціалізуватися на виробництві сиру;
- б) взаємовигідна торгівля між Німеччиною та Італією неможлива;
- в) Німеччина володіє абсолютною перевагою тільки у виробництві телевізорів;
- г) Італія володіє порівняльною перевагою у виробництві сиру.

Виберіть правильну відповідь. Обґрунтуйте свій вибір. Наведіть розгорнуте рішення задачі.

ВАРІАНТ №4

Маються наступні дані про показники експортних операцій України:

<i>Показники</i>	<i>Базисний рік</i>	<i>Звітний рік</i>
Валютний виторг за реалізовану експортну продукцію (млрд грн)	118,6	121,4
Внутрішня вартість експортної продукції (млрд грн)	96,4	109,9
Витрати на виробництво експортної продукції (млрд грн)	56,6	57,4
Середні залишки оборотних коштів для виробництва експортної продукції (млрд грн)	22,4	19,7

Використовуючи індексні показники в оцінці ефективності зовнішньої торгівлі визначити:

- а) повну ефективність експорту;
- б) бюджетну ефективність експорту;

в) оборотність коштів, вкладених в експорт.
Зробіть висновки

ВАРІАНТ №5

У таблиці наведені такі дані по двох країнах, показують витрати праці, необхідні для виробництва зазначених товарів:

<i>Товар</i>	<i>країна А</i>	<i>країна В</i>
1 одиниця товару Х	1 година	4 години
1 одиниця товару Y	3 години	8 годин

Які будуть напрямки експорту та імпорту, якщо країни А і В почнуть торгувати?

- а) Країна А буде експортувати як Х, так і Y в країну В.
- б) Країна А буде імпортувати Х та експортувати Y.
- в) Країна А буде експортувати Х та імпортувати Y.
- г) Країна А буде імпортувати як Х, так і Y.

Виберіть правильну відповідь. Обґрунтуйте свій вибір. Наведіть розгорнуте рішення задачі.

ВАРІАНТ №6

Припустимо, що країни А і Б виробляють два товари – цукор та сталь, рівень витрат на їх виробництво характеризується даними, наведеними в таблиці, а граничні витрати заміщення залишаються незмінними за будь-яких обсягах виробництва

<i>Країна</i>	<i>Витрати на випуск 1 тонни сталі</i>	<i>Витрати на випуск 1 тонни сахару</i>
A	150	100
B	120	120

- а) Чи має країна А абсолютну перевагу у виробництві сталі? б) Чи має країна Б порівняльну перевагу у виробництві цукру?
- в) Які товари будуть експортувати та імпортувати країни А і Б в умовах вільної торгівлі?
- г) У яких межах має встановитися співвідношення світових цін на сталь і цукор в умовах вільної торгівлі між країнами А і Б?

Обґрунтуйте свої відповіді. Наведіть розгорнуте рішення задачі.

ВАРІАНТ №7

Дані про показники експортних операцій країни представлені в наступній таблиці

Показники	Умовні позначення	Базисний рік	Звітний рік
Валютний виторг за реалізовану експортну продукцію, млрд.грн.	ВЕ	28,6	31,4
Внутрішня вартість експортної продукції, млрд.грн.	СЕ	26,4	29,9
Середні залишки оборотних коштів для виробництва експортної продукції, млрд.грн.	ЗСЕ	2,4	2,7

Необхідно обчислити:

- 4) коефіцієнт віддачі коштів, вкладених в експортну продукцію;
- 5) бюджетну ефективність експорту;
- 6) оборотність коштів, вкладених в експорт.

ВАРІАНТ №8

Дані про показники експортних операцій країни представлені в наступній таблиці

Показники	Умовні позначення	Базисний рік	Звітний рік
Валютний виторг за реалізовану експортну продукцію, млрд.грн.	ВЕ	28,6	31,4
Внутрішня вартість експортної продукції, млрд.грн.	СЕ	26,4	29,9
Середні залишки оборотних коштів для виробництва експортної продукції, млрд.грн.	ЗСЕ	2,4	2,7

Необхідно обчислити:

- 7) коефіцієнт віддачі коштів, вкладених в експортну продукцію;
- 8) бюджетну ефективність експорту;
- 9) оборотність коштів, вкладених в експорт.

ВАРІАНТ №9

Припустимо, що країни А і Б виробляють два товари – цукор та сталь, рівень витрат на їх виробництво характеризується даними, наведеними в таблиці, а граничні витрати заміщення залишаються незмінними за будь-яких обсягах виробництва

<i>Країна</i>	<i>Витрати на випуск 1 тонни сталі</i>	<i>Витрати на випуск 1 тонни сахару</i>
<i>A</i>	150	100
<i>B</i>	120	120

- а) Чи має країна А абсолютну перевагу у виробництві сталі? б) Чи має країна Б порівняльну перевагу у виробництві цукру?
 в) Які товари будуть експортувати та імпортувати країни А і Б в умовах вільної торгівлі?
 г) У яких межах має встановитися співвідношення світових цін на сталь і цукор в умовах вільної торгівлі між країнами А і Б?
 Обґрунтуйте свої відповіді. Наведіть розгорнуте рішення задачі.

ВАРІАНТ №10

Застосувавши формули основних показників міжнародної торгівлі, знайти відповідні дані:

<i>Показники</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
Експорт	118,13	105,95	100,64		101,27
Імпорт			54,68	52,13	
Торговий оборот	178,87			149,82	
Торгове сальдо		3,12			0,27
ВВП		386,93			402,64
Експортна квота	0,31		0,25		
Імпортна квота				0,13	
Темп росту експорту					
Темп приросту експорту					

ВАРІАНТ №11

Китай і Англія виробляють два товари кожна – лижі та велосипеди. У Китаї загальна кількість праці, що витрачається на їх виробництво, становить 1300 год, а в Англії – 1000 год. У Китаї необхідно витратити 4 год на виробництво кожної пари лиж та 5 год – на кожен велосипед. В Англії на виробництво пари лиж витрачається 2 год, а на виробництво одного велосипеда – 4 год.

А. Покажіть межу виробничих можливостей при одночасному виробництві двох товарів, окремо для Китаю та для Англії.

Б. Підрахуйте відносну ціну лиж в Китаї та в Англії.

ВАРІАНТ №12

Витрати праці (в годинах) на виробництво контактних лінз та окулярів в Англії і в Німеччині наступні:

	Контактні лінзи	окуляри
Англія	10	2
Німеччина	12	3

А. У виробництві якого товару Англія має відносну перевагу і чому? Б. У якому інтервалі буде розташовуватися рівноважна ціна на контактні лінзи у випадку розвитку торгівлі між двома країнами?

В. Підрахуйте вигреш Німеччини від торгівлі, якщо вона спеціалізуватиметься на виробництві контактних лінз.

ВАРІАНТ №13

Французька компанія виробляє два товари – А та Б, для чого максимально може використовувати 500 год праці та 400 га землі. Виробництво 1 шт. товару А вимагає 8 год праці та використання 5 га землі. Виробництво одиниці товару Б вимагає 4 год праці та 10 га землі.

А. Які фактори виробництва відносно більш інтенсивно використовуються для виробництва товару А? Які – для товару Б?

Б. Чи в змозі компанія зробити 40 одиниць товару А та 70 одиниць товару Б?

ВАРІАНТ №14

Маються наступні дані про показники експортних операцій країни:

<i>Показники</i>	<i>Базисний рік</i>	<i>Звітний рік</i>
Валютний виторг за реалізовану експортну продукцію (млрд грн)	118,6	121,4
Внутрішня вартість експортної продукції (млрд грн)	96,4	109,9
Витрати на виробництво експортної продукції (млрд грн)	56,6	57,4
Середні залишки оборотних коштів для виробництва експортної продукції (млрд грн)	22,4	19,7

Використовуючи індексні показники в оцінці ефективності зовнішньої торгівлі визначити:

- повну ефективність експорту;
 - бюджетну ефективність експорту;
 - оборотність коштів, вкладених в експорт.
- Зробіть висновки

ВАРІАНТ №15

У таблиці наведені такі дані по двох країнах, показують витрати праці, необхідні для виробництва зазначених товарів:

<i>Товар</i>	<i>країна А</i>	<i>країна В</i>
1 одиниця товару Х	1 година	4 години
1 одиниця товару Y	3 години	8 годин

Які будуть напрямки експорту та імпорту, якщо країни А і В почнуть торгувати?

- Країна А буде експортувати як Х, так і Y в країну В.
- Країна А буде імпортувати Х та експортувати Y.
- Країна А буде експортувати Х та імпортувати Y.
- Країна А буде імпортувати як Х, так і Y.

Виберіть правильну відповідь. Обґрунтуйте свій вибір. Наведіть розгорнуте рішення задачі.

ВАРІАНТ №16

Припустимо, що країни А і Б виробляють два товари – цукор та сталь, рівень витрат на їх виробництво характеризується даними, наведеними в таблиці, а граничні витрати заміщення залишаються незмінними за будь-яких обсягах виробництва

Країна	Витрати на випуск 1 тонни сталі	Витрати на випуск 1 тонни сахару
А	150	100
В	120	120

- а) Чи має країна А абсолютну перевагу у виробництві сталі? б) Чи має країна Б порівняльну перевагу у виробництві цукру?
 в) Які товари будуть експортувати та імпортувати країни А і Б в умовах вільної торгівлі?
 г) У яких межах має встановитися співвідношення світових цін на сталь і цукор в умовах вільної торгівлі між країнами А і Б?

Обґрунтуйте свої відповіді. Наведіть розгорнуте рішення задачі.

ВАРІАНТ №17

Дані про показники експортних операцій країни представлені в наступній таблиці

Показники	Умовні позначення	Базисний рік	Звітний рік
Валютний виторг за реалізовану експортну продукцію, млрд.грн.	ВЕ	28,6	31,4
Внутрішня вартість експортної продукції, млрд.грн.	СЕ	26,4	29,9
Середні залишки оборотних коштів для виробництва експортної продукції, млрд.грн.	ЗСЕ	2,4	2,7

Необхідно обчислити:

- 10) коефіцієнт віддачі коштів, вкладених в експортну продукцію;
- 11) бюджетну ефективність експорту;
- 12) оборотність коштів, вкладених в експорт.

ВАРІАНТ №18

Дані про показники експортних операцій країни представлені в наступній таблиці

Показники	Умовні позначення	Базисний рік	Звітний рік
Валютний вигог за реалізовану експортну продукцію, млрд.грн.	BE	28,6	31,4
Внутрішня вартість експортної продукції, млрд.грн.	CE	26,4	29,9
Середні залишки оборотних коштів для виробництва експортної продукції, млрд.грн.	ЗСЕ	2,4	2,7

Необхідно обчислити:

- 13) коефіцієнт віддачі коштів, вкладених в експортну продукцію;
- 14) бюджетну ефективність експорту;
- 15) оборотність коштів, вкладених в експорт.

ВАРІАНТ №19

Припустимо, що країни А і Б виробляють два товари – цукор та сталь, рівень витрат на їх виробництво характеризується даними, наведеними в таблиці, а граничні витрати заміщення залишаються незмінними за будь-яких обсягах виробництва

Країна	Витрати на випуск 1 тонни сталі	Витрати на випуск 1 тонни сахару
А	150	100
В	120	120

- а) Чи має країна А абсолютну перевагу у виробництві сталі? б) Чи має країна Б порівняльну перевагу у виробництві цукру?
 - в) Які товари будуть експортувати та імпортувати країни А і Б в умовах вільної торгівлі?
 - г) У яких межах має встановитися співвідношення світових цін на сталь і цукор в умовах вільної торгівлі між країнами А і Б?
- Обґрунтуйте свої відповіді. Наведіть розгорнуте рішення задачі.

ВАРІАНТ №20

Застосувавши формули основних показників міжнародної торгівлі, знайти відсутні дані:

<i>Показники</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
Експорт	118,13	105,95	100,64		101,27
Імпорт			54,68	52,13	
Торговий оборот	178,87			149,82	
Торгове сальдо		3,12			0,27
ВВП		386,93			402,64
Експортна квота	0,31		0,25		
Імпортна квота				0,13	
Темп росту експорту					
Темп приросту експорту					

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ

Показники обсягу міжнародної торгівлі (МТ)

- експорт - вивіз товару з країни;
- імпорт - ввіз товару в країну;
- торговий оборот (ТО) – сукупний обсяг експорту й імпорту за визначений період часу;
- фізичний обсяг МТ – оцінка обсягу експорту-імпорту за визначений період часу в постійних цінах;
- генеральна торгівля – вартість ТО і транзитних товарів;
- спеціальна торгівля – чистий ТО;
- реекспорт – вивіз раніше завезеного товару, без його переробки;
- реімпорт – увіз раніше вивезених товарів без переробки.

Показники за критерієм структури міжнародної торгівлі

- товарної (структура експорту й імпорту по товарних позиціях)
- географічної (структура експорту й імпорту по групах країн і регіонам)
- інституціональний (структура експорту й імпорту по суб'єктах і методам товарного обміну)

Показники динаміки міжнародної торгівлі

- темп росту експорту: $Tpe=(Ezr/Ebr)*100\%$,
де Ezr - обсяг експорту в звітному році, Ebr - обсяг експорту в базисному році;
- темп росту імпорту: $Tri=(Izr/Ibr)*100\%$,
де Izr - обсяг імпорту в звітному році, Ibr - обсяг імпорту в базисному році;
- темп росту ТО: $Tto=(TOzr/TObr)*100\%$,
де $TOzr$ - обсяг ТЕ в звітному році, $TObr$ - обсяг ТЕ в базисному році;
- темп приросту експорту: $Tpre=(Trezp/Tребр)*100\%$,
де $Trezp$ - темп росту експорту в звітному році, $Tребр$ - темп росту експорту в базисному році;
- темп приросту імпорту: $Tpri=(Tризр/Трібр)*100\%$,

де Трізр- темп росту імпорту в звітному році, Трібр- темп росту імпорту в базисному році;

- темп приросту ТО:

$$Тпрто = (Тртозр / Тртобр) * 100\%$$

де Тртозр- темп росту ТЕ в звітному році, Тртобр- темп росту ТО в базисному році.

Показники результативності міжнародної торгівлі

- торгове сальдо - різниця між вартісним обсягом експорту й імпорту товарів окремої країни за рік;
- сальдо балансу послуг - різниця між вартістю послуг, які надає країна, і вартістю послуг, які вона імпортує;
- сальдо некомерційних операцій - різниця між доходами від інвестицій, грошових переказів, внесків, переміщення коштів у спадщину, при рішенні сімейних проблем;
- сальдо балансу поточних операцій – це сума торгового сальдо, балансу послуг і некомерційних операцій;
- експорт на душу населення - вартісний обсяг експорту за рік, ділений на кількість населення в даній країні;
- імпорт на душу населення - вартісний обсяг імпорту за рік, ділений на кількість населення в даній країні;
- торговий оборот на душу населення - вартісний обсяг ТО за рік, ділений на кількість населення в даній країні;
- експортна квота - відношення вартісного обсягу експорту до ВВП

$$Екв = Езр / ВВП * 100\%;$$

- імпортна квота - відношення вартісного обсягу імпорту до ВВП

$$Ікв = Ізр / ВВП * 100\%;$$

- квота ТО - відношення вартісного обсягу ТО до ВВП

$$Токв = Тозр / ВВП * 100\%.$$

Ефективний рівень митного захисту

Якщо врахувати, що тарифні ставки у всіх країнах диференційовані в залежності від того, які товари імпортуються, то особливого значення набуває визначення не *номінального* рівня тарифного захисту, а *ефективного*, тобто дійсного.

Ефективна ставка тарифу – реальний рівень митного обкладання кінцевих імпортованих товарів, обчислений з обліком мит, що накладаються на імпортовані проміжних товарів.

$$T_e = \frac{T_n - \alpha \cdot T_{im}}{1 - \alpha}, \text{ де}$$

T_e – ефективний рівень митного захисту;

T_n – номінальна ставка тарифу на кінцеву продукцію;

T_{im} – номінальна ставка тарифу на імпортовані частини і компоненти.

α - частка вартості імпортованих компонентів у вартості кінцевого продукту.

Причому,

- якщо у виробництві кінцевої продукції не використовуються імпортовані компоненти ($\alpha=0$), ефективний рівень митного захисту дорівнює номінальному ($T_e=T_n$);

- якщо ставка митного тарифу на кінцеву продукцію і на імпортовані компоненти однакова ($T_n = T_{im}$), то ефективний рівень митного захисту знову таки дорівнює номінальному ($T_e=T_n$);

- ставка ефективного рівня митного тарифу (T_e) зростає в міру збільшення частки імпортованих компонентів у кінцевій продукції (збільшення коэф. α);

- ставка ефективного рівня митного тарифу (T_e) падає в міру росту тарифу на імпортовані компоненти (T_{im}), вірно і протилежно;

- номінальна ставка тарифу може бути тільки позитивною, ефективна ставка може бути як позитивною, так і негативною у випадку, якщо тариф на імпортовані компоненти значно перевершує тариф на кінцеву продукцію.

Індексні показники при оцінці ефективності зовнішньої торгівлі

Індексом називають відносний показник, який характеризує зміну величини якого-небудь явища (простого чи складного, що складається з порівнянних чи непорівнянних елементів) у часі чи просторі в порівнянні з будь-яким еталоном (нормативом, планом, прогнозом і т.д.).

Основним елементом індексного відношення є індексуєма величина.

Індексуєма величина – значення ознаки статистичної сукупності, змінюваною є об'єктом вивчення.

Оскільки об'єкти вивчення індексів дуже різноманітні, то вони широко застосовуються в практиці аналізу міжнародної торгівлі. Так, наприклад, у якості індексуємих величин можуть аналізуватися наступні показники:

Бюджетна ефективність – це співвідношення між валютним вигоном за експортну продукцію (BE) і вартістю продукції у внутрішніх цінах (CE):

$$EB = BE / CE.$$

Економічна ефективність – це відношення вартості експортної продукції у внутрішніх цінах до витрат на її виробництво:

Методичні рекомендації до розв'язання задач за темою «Теорія міжнародної торгівлі».

1. Будь яка країна має абсолютну перевагу у виробництві того товару, якого на одиницю витрат вона може виробити більше, ніж інші країни.

Абсолютна перевага – це спроможність країни виробляти небудь товар більш ефективно (тобто з меншими витратами на одиницю продукції) порівняно з іншими країнами, що виробляють той же товар.

Відносне (порівняльне) перевага – це здатність виробляти товар або послугу відносно меншими витратами заміщення.

В умовах, коли зовнішня торгівля відсутня, кожна країна може споживати тільки ті товари і лише ту кількість, яке вона виробляє, а відносні (альтернативні) ціни цих товарів на внутрішньому ринку визначаються відносними витратами їх виробництва. Т.ч. відносна (альтернативна) ціна товару 1, виражена через вартість товару 2, складе:

$$P1 = A1/A2, \quad (1)$$

де $A1$ і $A2$ – відповідно витрати на виробництво товару 1 і витрати на виробництво товару 2 у розглянутій країні.

Якщо альтернативні витрати (поняття тотожне альтернативної ціні) на виробництво одних і тих же товарів в країні I нижче, ніж у країні II, то формула відносної переваги має вигляд:

$$A1/A2 < A1^*/A2^*, \text{ или } P1 < P2 \quad (2)$$

де: $P1 = A1/A2$ – відносна ціна (альтернативні витрати на виробництво) товару 1 в країні I;

$P2 = A1^*/A2^*$ – відносна ціна (альтернативні витрати на виробництво) товару 2 в країні II.

Формула (2) показує, що країна I має відносно (порівняльне) перевагу у виробництві товару 1. В умовах вільної торгівлі між країнами напрямок зовнішньоторговельних потоків буде визначатися різницею у співвідношеннях витрат виробництва: країни експортують ті товари, які виробляють з меншими витратами (альтернативна ціна даних товарів нижче, ніж у країнах - партнерах) і імпортують ті товари, які виробляються іншими країнами з меншими витратами (альтернативна ціна даних товарів нижче в країнах - партнерах, ніж у розглянутих країнах).

2. Щоб торгівля була взаємовигідною, ціна будь-якого товару на зовнішньому ринку повинна бути вище, ніж внутрішня ціна рівноваги на той самий товар у країні-експортері, і нижчою, ніж у країні-імпортері.

Згідно даного твердження, межі, в яких має встановлюватися співвідношення світової ціни на товар між країною I і країною II (в умовах вільної торгівлі) визначаються нерівністю:

$$Poi(ex) < Pwi < Poi(im) \quad (3)$$

де Pwi – світова ціна товару i ,

$Poi(ex)$ – відносна (альтернативна) ціна товару i в країні-експортері даного товару;

$Poi(im)$ – відносна (альтернативна) ціна товару i в країні-імпортері даного товару.

У разі, якщо задані обсяги виробництва товарів на одиницю витрат, відносна (альтернативна) ціна одиниці товару 1, виражена через вартість товару 2, складе:

$$P1 = Q2 / Q1 \quad (4)$$

де $Q1$, $Q2$ – відповідно можливий максимальний обсяг виробництва товару 1 на одиницю витрат і можливий максимальний обсяг виробництва товару 2 на аналогічну одиницю витрат в розглянутій країні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Файчук О. М., Сидоренко С. В. Міжнародний бізнес: навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2016. 236 с.
2. Гіл Чарлз Л. Міжнародний бізнес: Конкуренція на глобальному ринку / Л. Гіл Чарлз / Пер. з англ. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 856 с.
3. Світовий бізнес / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: Рута, 2008. – 498 с.
4. Ложачевська О. М., Кончин В. І., Новикова М. В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Київ: НАУ, 2014. 400 с.
5. Михайленко О. Г. Посібник до вивчення дисципліни «Міжнародний бізнес». Дніпро: КИТ, 2017. 128 с.
6. Міжнародний бізнес. Підручник / за ред. В. А. Вергуна. Київ: ВАДЕКС, 2014. 810 с.
7. Давидова І. О., Величко К. Ю., Печенка О. І. Транснаціональні корпорації. Харків: Форт, 2018. 175 с.
8. Ушакова Н. Г., Величко К. Ю., Печенка О. І. Управління міжнародним бізнесом: концепт лекцій для студентів економ. спрямування, аспірантів, викл. Харків: Форт, 2016. 126 с.
9. Савельєв Е.В. Міжнародна економіка. – Тернопіль: Економічна думка, 2002-504 с.
10. . Зайченко О. І. Управління людськими ресурсами: навч. пос. / О. І. Зайченко, В. І. Кузнецова / за наук. ред. О. І. Зайченко. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», – 2015. – 232.
11. . Лазарєва О. В. Міжнародний менеджмент. Навч. пос. / О. В. Лазарєва – Миколаїв: ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 188 с.
12. Міжнародні фінанси. – К.: Либідь, 2003 – 784 с.
13. Міжнародні розрахунки та валютні операції. – Київ, КНЕУ, 2002. – 392 с.
14. Шелудько В.М. Фінансовий ринок. – К., Знання-Прес, 2002. – 535 с.
15. Учебник А.М. Интеграция Украины в мировое хозяйство. – К.: КГЭУ, 1994. – 129с.
16. Родченко В.В. Международный менеджмент. Учеб. пособие. – К: МАУП, 2000. – 240 с.
17. Рокоча В.В. Міжнародна економіка: Навч. посіб.: У 2 кн. – К.: Таксон, 2000. – Кн. 1: Міжнародна торгівля: Теорія та політика. – 320с.
18. Сизоненко В.О. Підприємництво: Підручник. – К.: Вікар, 1999. – 438 с.
19. Транснаціональні корпорації: навчальний посібник / В.Рокоча, Т65 О.Плотніков, В.Новицький та ін. - К.: Таксон, 2001. - 304с. ("Modus Vivendi").
20. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

Зразок оформлення титульного листа контрольної роботи

Міністерство освіти і науки України
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
Факультет економіки і управління
Кафедра публічного управління, менеджменту та маркетингу

Контрольна робота
з дисципліни "Міжнародний бізнес"

Варіант № _____

Виконав студент гр. _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірив (викладач) _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Київ 20__ р.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольних робіт
з дисципліни "Міжнародний бізнес"
для студентів заочної форми навчання
(електронне видання)

Укладач:
Білоус Яна Юріївна

Підписано до друку _____2024
Формат 60x84 1/16. Папір типогр. Гарнітура Times.
Друк офсетний. Умов. друк. 1,2 арк. Обл.- вид. 1,65 арк .
Тираж екз. Вид. № . Замов. № Ціна договірна.
Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля
Свідоцтво про реєстрацію.
Серія ДК №1620 від 18.12.2003.